

KEMİK İLİĞİ NAKLINİN VERİCIYE BİR ZARARI VAR MIDIR?

İlik naklinin vericiye bir zararı yoktur. İlik alınırken vericiye kısa bir anestezi verilmesi gerekir veya kök hücre toplamadan önce kök hücre artırıcı ilaçlar uygulanır. İlik nakli için donör, günü birlik hastaneye alınır ve leğen kemiğinde enjektörle kemik iliği çekilir. Temizleme işlemine tabi tutulduktan sonra alıcıya verilir. Donör, işlem sonrası evine gönderilir.

Günümüzde daha çok kök hücre nakli yapılmaktadır. Kök hücreleri bir makine vasıtasıyla donörden toplanmakta ve alıcıya verilmektedir.

TÜRKİYE'DE İLİK NAKLİ SÜREÇLERİ NASILDIR?

Yurdumuzda ve dünyada ilik bankaları geliştirilmiştir. Bu bankalarda verici olabilecek kişilerin doku tipleri kayda alınmaktadır. Uygun alıcı - verici eşleşmesi yapıldığında doku tipini veren şahış çağırılarak, kök hücresi toplanır ve alıcıya uygun şartlarda gönderilir.

İlik nakli için aile içinde uyumlu verici bulma şansı % 20-25'dir. Yurdumuzda 60 kadar ilik nakli merkezi vardır.

2013 yılında ise T.C. Sağlık Bakanlığı ve Türk Kızılayı işbirliğinde Türkiye Kök Hücre Koordinasyon Merkezi (TÜRKÖK) projesi hayata geçirilmiştir. Projenin amacı, Türkiye'de kök hücre nakli tedavisi olması gereken hastalar için bir kemik iliği bankası oluşturulması ve bu bankaya gönüllü olarak kemik iliği veya periferik kök hücre bağışlamak isteyen bağışçı adaylarının bulunmasıdır.

KANSERLİ ÇOCUKLARA UMUT VAKFI

Kanserli Çocuklara Umut Vakfı (KAÇUV), "Nerede yaşam varsa, orada umut vardır" felsefesi ile 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji Servisi'nde çocukları tedavi görmekte olan aileler ile hekimlerinin bir araya gelmeleriyle kuruldu.

KAÇUV'un kuruluş amacı; "maddi sorunları nedeniyle tedavileri aksama riski taşıyan çocukların tedavilerinin sürekliliğini sağlamak" ve kanser ile mücadelede önemli bir gereksinim olan psikolojik destek ve çocuk psikolojisine uygun tedavi ortamının yaratılmasıdır.

Aile, yakın çevre, sağlık çalışanları ve sağlık sistemi ile kamuoyunda farkındalık yaratarak kanserli çocukların tedavi süreçlerini geliştirecek ve psikolojik, sosyal, fiziksel ve tıbbi açıdan yaşam kalitelerini arttıracak etkinlikler yürütmektedir.

Vakıf 2012'de bağışlarla projelendirilen Aile Evi'ni hizmete açmıştır. Aile Evi şehir dışından İstanbul'a tedavi için gelen ailelerin tedavileri süresince ücretsiz konaklayabileceği 14 oda ile hizmet vermektedir.

Çocukluk Çağı Kanserleri Bilgilendirme projesi kapsamında, UPS Vakfı'nın 2014 Fon desteğiyle hazırlanmıştır.

Gümüşsuyu Mah. Ağa Çırağı Sk. Pamir Apt. No. 7
D. 4 Gümüşsuyu-Beyoğlu-Istanbul
T. +90 212 291 31 10 F. +90 212 267 21 44

KÖK

HÜCRE

NAKLİ

KEMİK
İLİĞİ

NAKLİ

KEMİK İLİĞİ NEDİR?

Kemik iliği, kemiklerimizin içindeki kırmızı ilikte bulunan kan hücrelerinin tümünü üreten yoğun hücre topluluğudur.

KEMİK İLİĞİ NAKLİ NEDİR?

Kemik iliği nakli, yeni yapılış şekli ile “**kök hücre nakli**”, hastaya sağlıklı kemik iliği hücrelerinin verilmesi esasına dayanır. Verilen kök hücreleri, **hastanın yeni ve sağlıklı kemik iliği ile kan hücreleri üretebilmesini sağlar**. Hastaların kemik iliği kötü hücrelerden temizlendikten sonra sağlıklı hücreler kan verilir gibi damar yolu ile hastaya verilir.

İKİ TİP İLİK NAKLİ VARDIR:

1. Ototolog Kök Hücre Nakli

Hastanın kendi sağlıklı kök hücreleri hastadan uygun bir dönemde alınır ve dondurulur. Daha sonra çözülerek hastaya verilir.

2. Allojenik Kök Hücre Nakli

Varsa aile içinden, yoksa ilik bankalarından, hastaninkine uygun doku özellikleri taşıyan verici saptanır ve o kişinin kök hücreleri alınarak hastaya verilir. Kardeşlerin kordon kanı da doku tipi uyuyor ise hastaya uygulanabilir.

KEMİK İLİĞİ NAKLİ NE ZAMAN UYGULANIR?

Lösemi gibi hastalıklar, bazen lenfoma ve tümörlerde kemik iliği kötü hücrelerle kaplanır ve normal hücreler üretilmez. Kemoterapi (ilaç tedavisi) ile bu hücreler temizlendikten sonra gerekli vakalarda uygun vericilerden alınan sağlıklı ilik dokusu hastaya verilir.

Bazı lösemiler kemoterapi ile iyileştirilebilse bile yüksek oranda tekrarlama riski taşıdıklarından, bu hastalara nüks etmeden önce ilik nakli uygulanır. Erken nüks eden lösemilerde de yine kemoterapi ile iyileşme hali sağlanıp ilik nakli yapılmalıdır, başarı şansı artar.

Ewing sarkomu, nöroblastom gibi bazı tümörlerde de yaygın hastalık (ileri evre) halinde ve tedaviye tam yanıt alınamayan vakalarda otolog kök hücre nakli rutin olarak uygulanmaktadır.

KEMİK İLİĞİ NAKLİ NASIL YAPILIR?

Öncelikle, ilik nakli alacak hasta hazırlanır. Mikroplardan arındırılmış, yani steril bir odaya alınan hastayı ilik nakli almaya uygun hale getirmek için hazırlayıcı tedavi uygulanır.

Çocuğa ilik hücrelerinin verildiği güne “0. Gün” denir.

Hazırlık tedavisi, ilik hücrelerinin verilmesinden 7 veya 5 gün önce başlatılır. Bu dönemde, 5-7 gün boyunca verilen

ilaçlar ile hastanın iliğinde hiç hücre kalmaması sağlanır ve 0. Gün’de sağlıklı kök hücreleri hastaya verilir. Sonraki günler +1, +2 diye gider; genellikle 10-14. günlerde yeni ilik hücreleri hastanın iliğinde çoğalmaya başlar. Buna **iliğin yerleşmesi, kabul görmesi, yamalanması (engraftman)** adı verilir, sonraki 2 hafta içinde hücrelerin yapımı artar.

Eğer nakil bir yabancından yapıldı ise “Graft Versus Host” hastalığı (GVHD) olarak adlandırılan ilik reddi durumu ortaya çıkabilir. Vericinin T lenfosit hücrelerinin hastanın hücreleri ile etkileşim gösterdiği bu hastalığın tedavisi zordur. Hastaya bağışıklık sistemini baskılayan ilaçlar verilir. Akut GVHD, nakil sonrası ilk 100 günde olur kronik tip ise 100 günden sonra ortaya çıkar.

KEMİK İLİĞİ NAKLININ YAN ETKİLERİ NELERDİR?

İlik nakli süresince hasta bir odadan hiç çıkmadan tek refakatçisi, hemşireler ve doktorlar ile yaşar, tamamen izoledir. Bu durum çocuk ve aile için oldukça zahmetli olabilir.

Bu dönemde ishal, ateş, kusma, cilt yaraları ve enfeksiyonlar gelişebilir. Bu dönemde ağız yaralarından mikrop kapılabileceği için özellikle beslenmenin steril besinlerle yapılması, yenecek tüm gıdaların ateşten veya belli bir ısıdan geçirilmesi şarttır. Kesinlikle açık gıda, çiğ sebze ve meyveler verilmemelidir.